

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 89 1 P 030646 24 Rev
Dana, 30.07.2024. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Violande Šubarić i Biljane Majkić Marinković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice V.D., iz B., koju zastupaju Miodrag Stojanović, Dejan Bogdanović, Zoran Perić i Bojan Stojanović, advokati iz Bijeljine, protiv tuženih T.D., iz I.N.S., koju zastupa Armin Mušija, advokat iz Sarajeva, O.D.D., iz B., A.I. rođ. D., iz F., i I.D., iz F., radi utvrđivanja bračne imovine, vrijednost predmeta spora 49.999,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 030646 23 Gž 3 od 15.11.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 30.07.2024. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene T.D. za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.398,15 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Sokocu, Odjeljenje u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 030646 21 P 2 od 30.01.2023. godine utvrđeno je da su tužiteljica i T.D. tokom trajanja bračne zajednice stekli nekretninu označenu kao k.č. 5/2 upisanu u ZK UL 7664 K.O. D., livada kraj potoka, površine 722 m², na T.D. sa 1/1 dijela i da je tužiteljičin udio u zajedničkom sticanju te nekretnine ½ dijela, što su sve tužene dužne priznati i trpjeti da se izvrši upis iste u skladu sa navedenim udjelima u ZK evidenciju i katastar.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice za utvrđenje da su ona i T.D. tokom trajanja bračne zajednice stekli nekretnine označene kao k.č. 5/1 upisanu u ZK UL 2974 K.O. D., livada površine 2974 m², sa dijelom 1/1, kao vanknjižno vlasništvo; k.č. 26/3 i 26/4 upisane u ZK UL 8490 K.O. D., dvorište ukupne površine 2299 m², a što predstavlja udio od 3/140 u cijelom navedenom ZK UL; k.č. 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 12/1, 12/2, 13/1, i 13/2 upisane u ZK UL 3929 K.O. D. sa dijelom 1/1, kao vanknjižno vlasništvo, a sve sa vanknjižnim zgradama i objektima koji su izgrađeni na istim i to: objekta u privredi osnovne površine 359 m², objekta u privredi osnovne površine 410 m², objekta u privredi osnovne površine 375 m², objektima u privredi osnovne površine 105 m² i 29 m², te stambenog objekta osnovne površine 208 m² (sve u skladu sa nalazom vještaka od 30.09.2016. godine i 08.01.2019. godine), a koje nekretnine odgovaraju nekretninama označenim kao k.č. 621/5, 622/1, 623/2, 629/2, 629/3, 634/1, 634/2, 635/1, 635/2, 635/3, 635/4, 635/5, 635/6, 635/7, 635/8, 635/9, 635/10, 635/11, 1088/2, 1089/1, 1089/2 i 1090/5 upisane u PL 535 K.O. M. sa dijelom 1/1, te za utvrđenje da tužiteljičin udio u zajedničkom sticanju imovine sa D.T. iznosi ½ i da je tužiteljica vlasnik nepokretnosti i to: nekretnine označene kao k.č. 5/2 upisane u ZK UL 7664 K.O. D., livada kraj potoka, površine

722 m², sa dijelom 1/1; te zahtjev za nekretninu označenu kao k.č. 5/1 upisanu u ZK UL 2974 K.O. D., livada površine 2974 m², sa dijelom 1/1, kao vanknjižno vlasništvo; za nekretninu označenu kao k.č. 26/3 i 26/4 upisanu u ZK UL 8490 K.O. D., dvorište ukupne površine 2299 m², a što predstavlja udio od 3/140 u cijelom navedenom ZK Ulošku; za nekretninu označenu kao k.č. 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 12/1, 12/2, 13/1, i 13/2 upisane u ZK UL 3929 K.O. D. sa dijelom 1/1, kao vanknjižno vlasništvo, a sve sa vanknjižnim zgradama i objektima koji su izgrađeni na istim i to: objektima u privredi osnove površine 359 m², objekta u privredi osnove površine 410 m², objekta u privredi osnove površine 375 m², objektima u privredi osnove površine 105 m², 29 m², te stambenog objekta osnove površine 208 m² (sve u skladu sa nalazom vještaka od 30.09.2016. godine i 08.01.2019. godine) kao i da je vlasnik nekretnina označenih kao k.č. 621/5, 622/1, 623/2, 629/2, 629/3, 634/1, 634/2, 635/1, 635/2, 635/3, 635/4, 635/5, 635/6, 635/7, 635/8, 635/9, 635/10, 635/11, 1088/2, 1089/1, 1089/2 i 1090/5 upisane u PL 535 K.O. M. sa udjelom od ½, a što su sve tužene dužne priznati i trpjeti da se izvrši upis iste u skladu sa navedenim udjelima u ZK evidenciju i katastar, te da se izvrši fizička dioba navedenih nepokretnosti, a u nemogućnosti iste, da se izvrši civilna dioba po pravilima izvršnog postupka, te da tužene tužiteljici nadoknade troškove parničnog postupka.

Obavezana je tužiteljica da tuženoj T.D. (u daljem tekstu: prvotužena) nadoknadi troškove postupka u iznosu od 11.758,50 KM, a odbijen zahtjev te tužene za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa kao neosnovan.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 89 1 P 030646 23 Gž 3 od 15.11.2023. godine žalbe tužiteljice i prvotužene su odbijene i potvrđena prvostepena presuda. Odbijeni su i njihovi zahtjevi za naknadu troškova drugostepenog postupka.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presudu, u odbijajućem dijelu, zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se drugostepena presuda u tom dijelu preinači ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju prvotužena predlaže da se revizija kao neosnovana odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice za utvrđenje da je sa ocem tuženih T. D. tokom trajanja bračne zajednice stekla sporno zemljište, porodičnu kuću i objekte u privredi, bliže označene u izreci prvostepene presude, da je njen udio u sticanju tih nekretnina ½ dijela, a što su tužene dužni priznati i trpjeti da se tužiteljica upiše u katastarskom operatu i zemljišnoj knjizi na navedenim nekretninama sa ½ dijela, te da se izvrši fizička dioba navedenih nepokretnosti, a u nemogućnosti iste, da se izvrši civilna dioba po pravilima izvršnog postupka.

Tokom postupka kod prvostepenog suda utvrđeno je slijedeće činjenično stanje: da je tužiteljica sa prednikom tuženih D.T. zaključila brak ...1982. godine, da je njihova bračna zajednica faktički prestala ...2011. godine i da brak nije formalno razveden; da je u toku trajanja braka tužiteljice sa prednikom tuženih rođeno troje djece i to O.D.D., A.I. rođ. D. i I. D. (u daljem tekstu: ostale tužene) i da je prvotužena kćerka pokojnog D.T. iz prvog braka; da je prednik tužiteljice i tuženih preminuo dana ...2013. godine, da je ostavinski postupak iza njega prekinut, da su tužiteljica i ostale tužene upućene na parnicu protiv prvotužene D.T., radi utvrđenja da nije punovažan i istinit testament ostavioca od 05.09.2013. godine; da je za vrijeme trajanja bračne zajednice između tužiteljice i oca tuženih, tužiteljica bila zaposlena u SDK, da se prednik tuženih nakon rada u KP Rad bavio proizvodnjom konzumnih jaja i koka nosilja; da

iz ZK izvatka broj 7664 K.O. SP D. i broj 8490 K.O. SP D. od 26.01.2015. godine proizlazi da je prednik tuženih D.T. upisan kao vlasnik nekretnine označene kao k.č. 5/2 površine 722 m², livada kraj potoka, na osnovu kupoprodajnog ugovora od 01.09.1987. godine, broj OV:..., da je suvlasnik nekretnina označenih kao 26/4 dvorište površine 177 m² i 26/3 dvorište površine 2122 m², u omjeru od 3/140, koje pravo vlasništva je uknjiženo na osnovu rješenja o izvršenju OS II u Sarajevu broj I-4870/88 od 27.03.1989. godine i presude P-5321/87 od 07.06.1988. godine, a da u odnosu na ostale nekretnine obuhvaćene tužbenim zahtjevom označene kao k.č. 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 12/1, 12/2, 13/1, i 13/2, upisane u ZK.UL broj 3929 K.O. D., koje odgovaraju nekretninama upisanim u posjedovni list 535 K.O. M., tužiteljica nije dokazala da je prednik tuženih vlasnik tih nekretnina već je upisan kao njihov posjednik sa 1/1 dijela; da je vještačenjem po vještaku geodetske struke utvrđeno da su te nekretnine upisane ZK UL 3929 K.O. D. kao državno vlasništvo s pravom raspolaganja Ž.trgovine žitaricama mlinske prerađevine i stočne hrane sa 1/1 dijela, a nekretnina označena kao k.č. 5/1, K.O.D. po kulturi livada površine 2974 m², upisana je u ZK.UL broj 2974, K.O. D. kao suvlasništvo D.C.1 i D. C.2. sa po ½ dijela.

Polazeći od naprijed utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je zaključio da je k.č. 5/2, livada kraj potoka, površine 722 m² upisana u ZK.UL. 7664, K.O. SP D., na kojoj je prednik parničnih stranaka upisan sa pravom vlasništva 1/1 dijela na osnovu kupoprodajnog ugovora od 01.09.1987 godine, stečena zajedničkim radom u toku trajanja bračne zajednice tužiteljice i prednika tuženih, pa da predmetna nekretnina predstavlja njihovu bračnu tekovinu i ovaj dio tužbenog zahtjeva tužiteljice usvojio primjenom odredbi člana 270. stav 5. i člana 272. stav 1. Porodičnog zakona ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 54/02, 41/08 i 63/14, u daljem tekstu: PZ). U odnosu na ostale nekretnine, bliže označene u stavu 2. dispozitiva presude, odbio je tužbeni zahtjev, nalazeći da je prednik parničnih stranaka navedene nekretnine stekao za vrijeme trajanja bračne zajednice, ali ne zajedničkim radom i ulaganjem sa tužiteljicom, kako to ona tvrdi, jer iz provedenih dokaza taj sud za te nekretnine nije mogao sa sigurnošću utvrditi da su stečene zajedničkim radom tužiteljice i prednika tuženih, odnosno da iste predstavljaju bračnu tekovinu, jer tužiteljica nije ponudila relevantne dokaze kada je i na koji način stečeno vanknjižno vlasništvo predmetnih nekretnina kako bi se moglo utvrditi da iste predstavljaju imovinu stečenu zajedničkim radom bračnih supružnika za vrijeme trajanja braka.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbama tužiteljice i prvotužene, prihvatio kao pravilna činjenična utvrđenja i pravni stav prvostepenog suda, pa je žalbe odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Drugostepena odluka je, u pobijanom odbijajućem dijelu, pravilna i zakonita iz slijedećih razloga:

Odredbom člana 270. stav 5. PZ propisano je da imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom trajanja bračne zajednice, kao i prihodi od te imovine, čine zajedničku imovinu, a prema odredbi člana 272. stav 1. istog zakona u pravilu svakome od njih pripada po jedna polovina zajedničke imovine. Da bi određena imovina bila bračna tekovina, prema navedenim zakonskim odredbama, pored toga da je stečena za vrijeme trajanja braka bračnih supružnika, neophodno je dokazati i da je stečena njihovim zajedničkim radom.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja u predmetnoj pravnoj stvari, koje ne može biti predmet pobijanja u revizionom postupku, prema izričitoj zabrani propisanoj odredbom člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03 do 27/24, u

daljem tekstu: ZPP), proizlazi da je tužiteljica sa prednikom tuženih D.T. zaključila brak ...1982. godine, da je njihova bračna zajednica faktički prestala ...2011. godine i da brak nije formalno razveden, da su u toku trajanja braka tužiteljice sa prednikom tuženih rođene ostale tužene, a da je prvotuzena kćerka pokojnog D.T. iz prvog braka, da je prednik tužiteljice i tuženih preminuo dana ...2013. godine, da su nekretnine koje su predmet spora stečene u toku trajanja bračne zajednice tužiteljice i prednika tuženih, ali da tužiteljica izvedenim dokazima nije dokazala da su nekretnine za koje je odbijen tužbeni zahtjev stečene zajedničkim radom i ulaganjem sa tužiteljicom.

Odredbom člana 7. stav 1. ZPP propisano je da su stranke dužne da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i da izvedu dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, tom odredbom propisano je raspravno načelo parničnog postupka koje podrazumijeva isključivu obavezu stranaka da prikupljaju činjeničnu građu za donošenje odluke suda o njihovom zahtjevu. Ovu obavezu propisuje i odredba člana 123. stav 1. ZPP po kojoj je svaka stranka dužna dokazati činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev, pa proizilazi da teret dokazivanja svojih tvrdnji snosi svaka stranka. Dakle, prema navedenim zakonskim odredbama stranka je dužna da predloži dokaze kojima se utvrđuju njene tvrdnje, da te dokaze izvede i njima dokaže svoje tvrdnje. Izuzetno, stranka ne mora dokazivati činjenice koje je druga stranka priznala, čije postojanje zakon pretpostavlja i koje su opštepoznate (član 125. ZPP).

Prema naprijed citiranim odredbama ZPP na tužiteljici je bila obaveza da pruži dokaze kojima bi dokazala svoje činjenične navode tužbe da su nekretnine, za koje je odbijen tužbeni zahtjev, stečene zajedničkim radom i ulaganjem prednika tuženih sa tužiteljicom, što dokazima koje je izvela nije dokazala.

Ocjenom izvedenih dokaza, u skladu sa odredbom člana 8. ZPP, suprotno tvrdnji revidentice, nižestepeni sudovi su izveli pravilan zaključak da iz činjenica utvrđenih na temelju pomenutih dokaza ne proizlazi da su nekretnine koje su sporne u ovom revizionom postupku stečene zajedničkim radom tužiteljice i prednika tuženih.

Budući da je prvotuzena osporila tužbeni zahtjev tužiteljice, kojim je tražila utvrđenje zajedničkog vlasništva, suprotno tvrdnji revidentice, pravilan je zaključak drugostepenog suda da je tužiteljica bila dužna da dokaže te relevantne činjenice, koje nisu nesumnjivo utvrđene.

U situaciji kada tužiteljica izvedenim dokazima nije dokazala naprijed navedene odlučne činjenice, primjenom pravila o teretu dokazivanja iz odredbe člana 126. ZPP snosi rizik nedokazanosti tih navoda. Ovo iz razloga što je prvotuzena osporila tužbeni zahtjev i što se nije radilo o činjenicama koje se ne moraju dokazivati prema odredbi člana 125. stav 3. i 4. ZPP (činjenice čije postojanje zakon pretpostavlja i opštepoznate činjenice).

Kod takvog stanja stvari, suprotno revizionoj tvrdnji tužiteljice, nižestepeni sudovi su pravilno cijenili, da sporne nekretnine nisu zajednička bračna tekovina nje i pravnog prednika parničnih stranaka. Naime, iz odredbe člana 270. stav 5. PZ proizlazi da je za sticanje zajedničke imovine bračnih supružnika neophodno ispunjenje određenih uslova propisanih tom zakonskom odredbom. Prvi uslov je da je ona stečena u bračnoj zajednici, a drugi da su stečene zajedničkim radom bračnih supružnika, a drugi uslov nije ispunjen u konkretnom slučaju.

Ovo pogotovo imajući u vidu činjenicu da iz nalaza vještaka geometra proizlazi da je dio spornih nekretnina u zemljišnoj knjizi upisano kao državno vlasništvo s pravom

raspolaganja Ž. trgovine žitaricama mlinske prerađevine i stočne hrane, a dio kao suvlasništvo D.C.1 i D.C.2.

Stoga je neutemeljena revizijska tvrdnja da je odluka o odbijanju tužbenog zahtjeva za utvrđenje da su sporne nekretnine zajednička imovina tužiteljice i prvotuzene, donesena suprotno relevantnim odredbama PZ koje regulišu sticanje bračne imovine.

Slijedom navedenog, drugostepeni sud je, suprotno revizijskoj tvrdnji, pravilno zaključio da tužiteljica izvedenim dokazima nije dokazala osnovanost tužbenog zahtjeva za utvrđenje suvlasničkog dijela po osnovu sticanja u braku sa prednikom parničnih stranaka u tom dijelu, a slijedom toga i u dijelu kojim se traži da se upiše u katastarskom operatu i zemljišnoj knjizi na navedenim nekretninama sa ½ dijela, te da se izvrši fizička dioba navedenih nepokretnosti, a u nemogućnosti iste, da se izvrši civilna dioba po pravilima izvršnog postupka, pa su neosnovani svi revizijski navodi da je prilikom donošenja pobijane odluke o odbijanju tužbenog zahtjeva pogrešno primijenjeno materijalno pravo.

Razloge drugostepenog suda za odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva, u potpunosti kao pravilne prihvata i ovaj sud, pa su neosnovani i ostali revizijski navodi kojima se osporava pravilnost drugostepene presude tvrdnjom da sudovi nisu cijenili doprinos tužiteljice u sticanju sporne imovine.

Imajući u vidu naprijed navedeno neosnovano je pozivanje revidentice da je pobijana odluka zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka iz člana 8. ZPP, budući da iz sadržaja obrazloženja drugostepene odluke proizlazi da nije zahvaćena povredom odredaba postupka iz člana 191. stav 4. ZPP, koja bi bile od uticaja na njenu pravilnost i zakonitost.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Prvotuzenoj nisu dosuđeni troškovi sastava odgovora na reviziju budući da oni u konkretnom slučaju nisu bili potrebni za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP).

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić